

Propostes de gestió del còlit negre (*Oenanthe leucura*) al Garraf

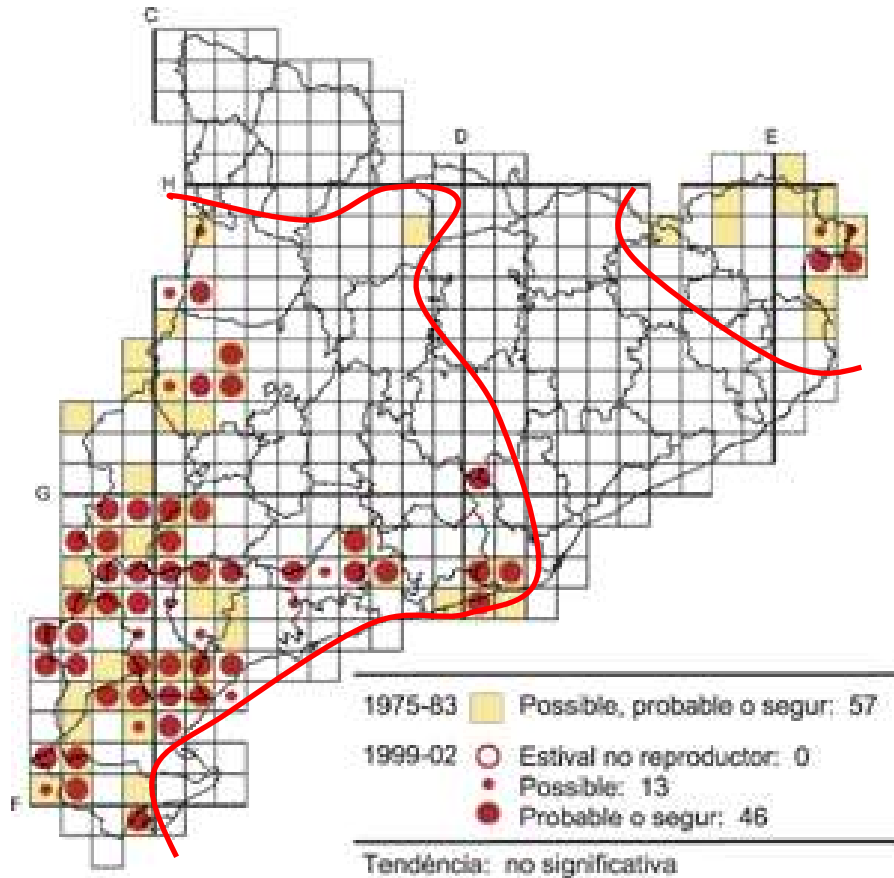

Xavier Parellada Viladoms
Servei de Fauna i Flora
Departament de Territori i Sostenibilitat
Generalitat de Catalunya

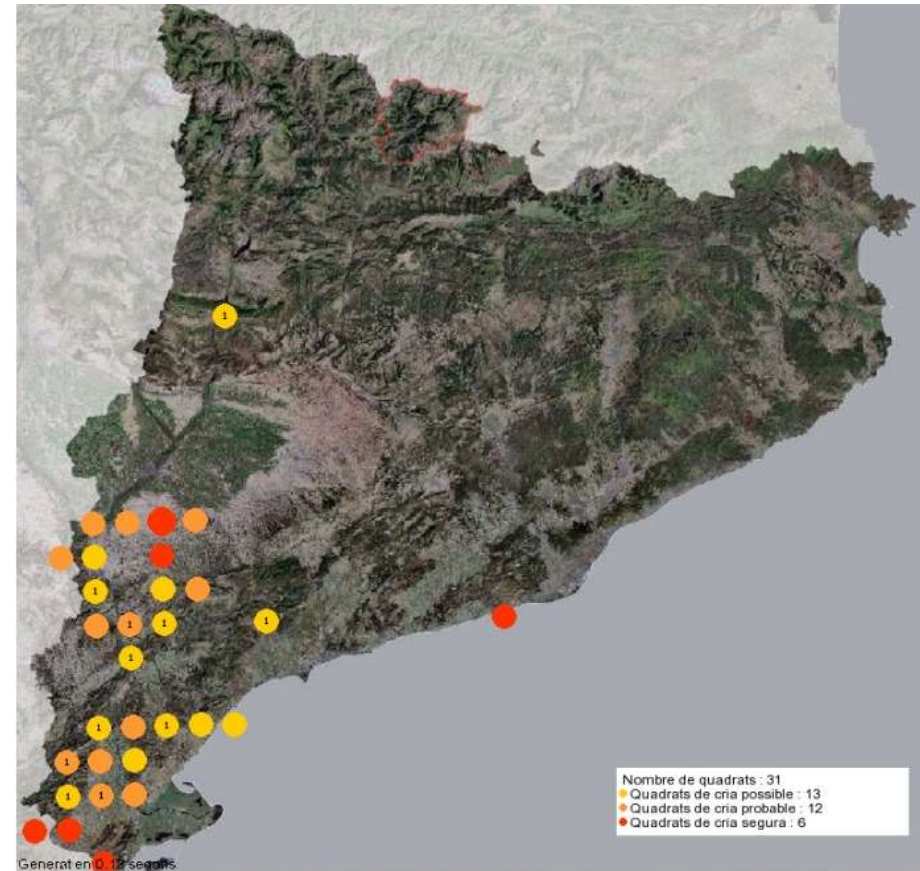
VIII Trobada d'Estudiosos del Garraf i d'Olèrdola
Vilanova i la Geltrú
20 de novembre de 2018

Evolució distribució a Catalunya

Atles 1984 i 2000

Dades provisionals atlas (2017)

Extinció a Girona (antigament present a la Garrotxa, Cerdanya, Alt i Baix Empordà)
Pràcticament extint al Pirineu i Prepirineu (fins 1.300m)
Una única localitat a Barcelona (pedreres Garraf). Extint a Montserrat, Bages, Penedès...
Pràcticament extint a la meitat oriental de Tarragona. En regressió a la resta.

Presència còlit negre

- ★ Hàbitat natural (desaparegut)
- ★ Pedreres (desaparegut)
- ★ Pedreres (present)
- ★ Irregular

Font: FX. Santaufemia 1997; M. Noguera & F. Aute 2014; R. del Amo & J. Calaf inèdit; V. Pedrocchi, inèdit

Causes de la regressió

- **Tancament de la vegetació**, reforestació (abandó activitats tradicionals: pastura, llenya, carboneig, forns de calç...).
- Esquerp, **defuig la presència humana** (lleure, escalada...), però capaç d'adaptar-se a les activitats extractives.

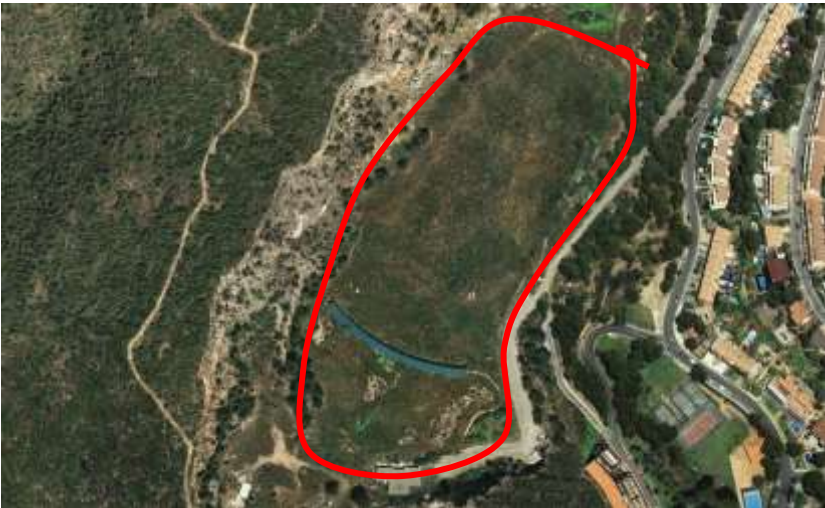

1903-36

2014

Restauració de pedreres incompatible amb el Còlit negre

Model vigent fins ara

- En medis calcaris es revegeta excessivament, més enllà de la cobertura preexistent.
- Desapareix la roca nua, el mosaic de matollar i el còlit negre...

Pich & Putt (mini-golf): Gespa + activitat humana.

- Desapareix la parella de còlits negres existent.
- El mini-golf es va tancar...
- Indicis de recolonització?

Antiga extractiva de la Falconera

Molt favorable al còlit negre, però va desaparèixer el 2012:

per escalada esportiva

per reforestació de la plana basal

Mesures compatibilització durant l'exploració de pedreres

- Seguiment per a localitzar els **nius** (forats, esquerdes).
- Evitar activitat a l'entorn immediat dels nius en època de cria.
- Poden buscar aliment en zones de gran activitat.
- Pendent d'estudi seriós

Canvis en la restauració de pedreres

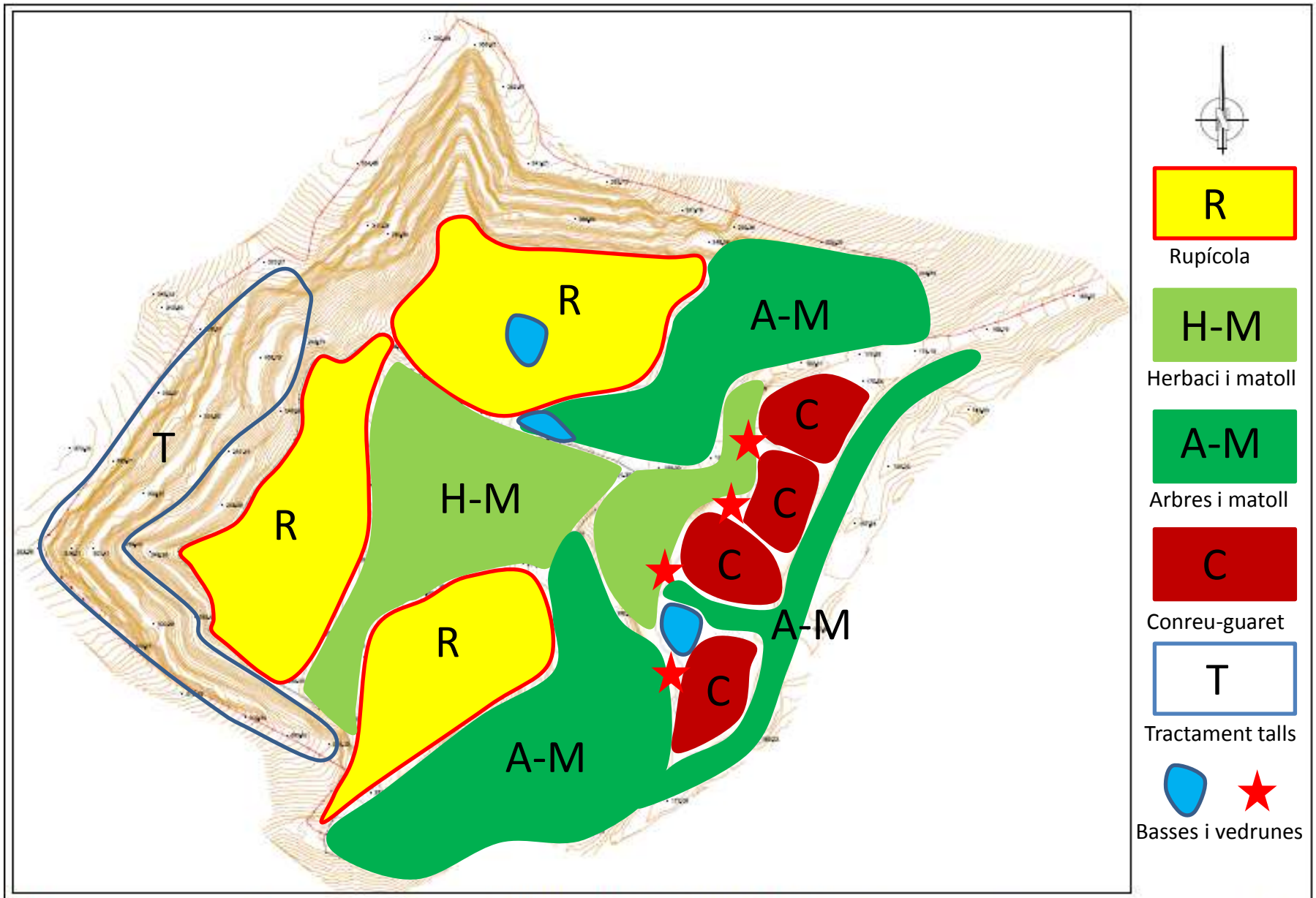

- Precisa de **cingleres**, rocams i sòl amb poca cobertura vegetal (<30%)
- **No revegetar ni aportar sòl** als relleixos ni a la base dels cingles.
- Deixar munts de rocs i adequar llocs de cria (fer marges pedra seca...).
- **Pendent del finançament** d'un estudi de l'ús de l'hàbitat del còlit.

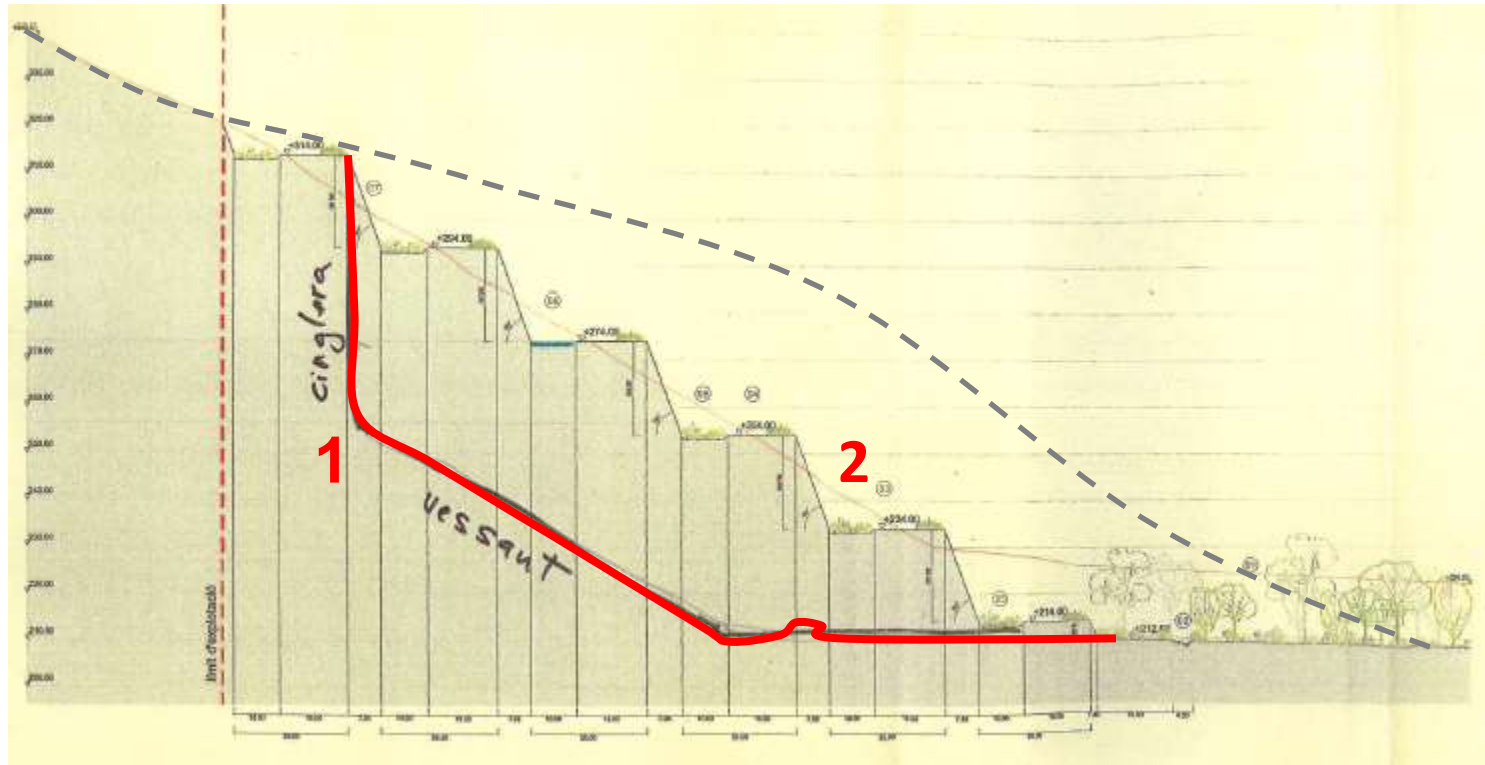
Previsió: **modificar plans restauració en benefici mutu**:

- **Del còlit** (i altres espècies): recreació hàbitat en regressió (per desaparició de consumidors primaris i dels aprofitaments tradicionals).
- **De les pedreres**: menys cost de restauració (talls verticals, menys sòl vegetal, menys plantació...).

L'exemple de la AE Corral (Gavà)

Canvi de perfils de restauració

Crear una **cinglera més alta** i un pendent a la base:

- Hàbitat de cria, més útil i natural.
- Més protecció respecte la plana (més accessible).
- Més volum d'extracció.

Reflexions 1/2

- **No tenim herbívors**, ni naturals (cabra salv., cèrvids, conill abundant...), ni ramats substitutoris (ovella-cabra).
- **El medi es tanca progressivament de forma NO natural.**
- **Hem de deixar que el paisatge evolucioni sense intervenir a favor biodiversitat**, però en canvi acceptem intervencions contràries? (pedreres, urbanitzacions, infraestructures, intensificació agrícola, prevenció incendis...).
- **Preferim tenir sobreabundància de senglars, o més biodiversitat?**

Reflexions 2/2

- Hem d'esperar que els incendis que s'escapin obrin dramàticament el paisatge?
- **És preferible la desolació produïda per un extens incendi a fortes aclarides orientades a crear un mosaic?**
- Els tallafocs han de ser lineals, artificials i inútils per la fauna?
- **El còlit negre ha de dependre de les pedreres i dels incendis?**

Proposta gestió fora pedreres: Obertura dràstica i urgent de l'hàbitat

- **Crear un mosaic** d'espais oberts i tancats.
- **Prova pilot** en zones favorables **perímetre pedreres** (presència còlit, medis pedreres)
- Criteri: **vessants pedregoses i solells**
- **Decapat vegetació**, cobertura inferior a **20%** (còlit), límit parcel·la gradual (col·laboració amb Gremi Àrids).
- Seguir **efectes sobre el còlit negre** i altres espècies.
- Si té èxit, **ampliar a altres zones**:
 - Crear mosaic espais oberts (cobertura 20-40% segons esp.).
 - Connectar sectors i ampliar àrea i efectius.
 - Buscar sinergia amb **prevenció incendis** (funció tallafocs) i incorporar a Plans Tècnics Gestió Forestal (PTGF).

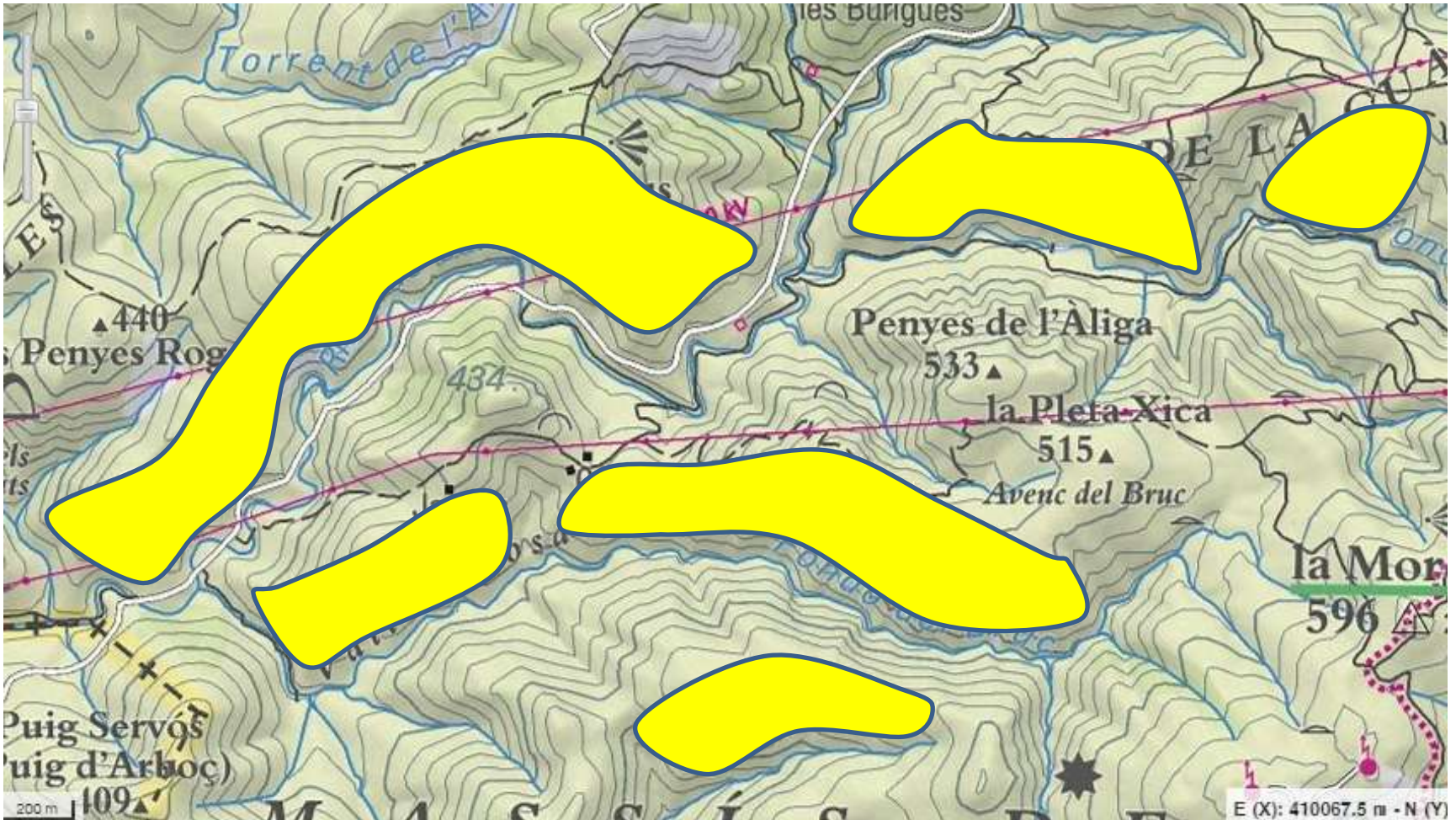
Prova pilot entorn pedreres

Decapat vegetació (cobertura màxima 20%)

Proposta a llarg termini (pressupost XN2000): **Mosaic ordenat d'espais oberts (cob. 20-40%)**

Solanes i carenes: menys creixement vegetació, millor prevenció incendis.

Tècniques d'obertura i manteniment

Mètode obertura

- Decapat pedreres
- Desbrossada manual
- Cremes controlades (Graf). No pot ser un tabú...

Període: tardor-hivern

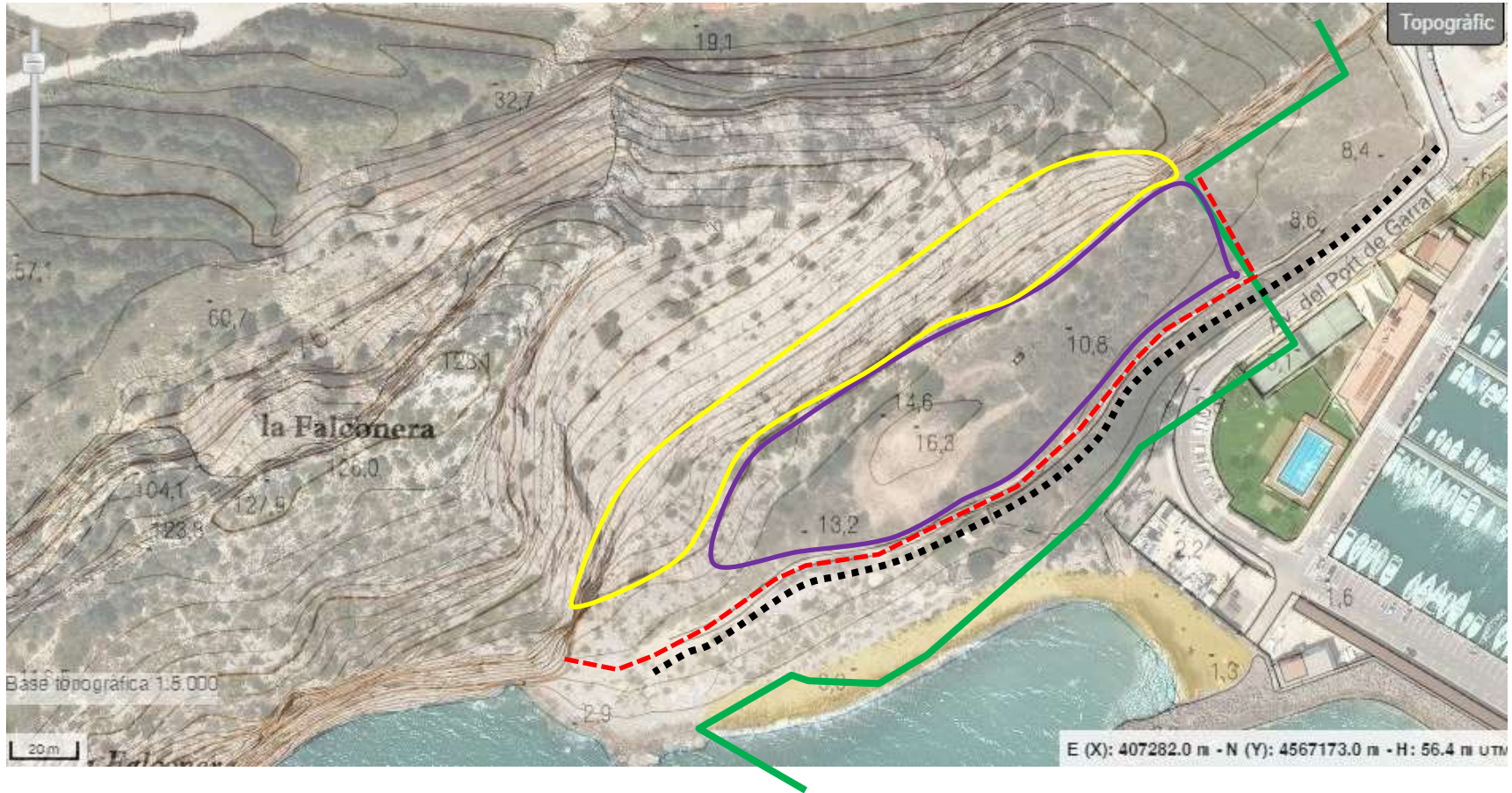
Manteniment

- Pastura ramats (cabres, ovelles, cavalls?), des de primavera següent al foc si s'ha obert amb crema.
- Si no hi ha ramats, repetir estassades o cremes cada 5 anys...

La Falconera: gestió específica

Darrer hàbitat natural (+pedrera abandonada) al Garraf.
És un espai protegit, no un parc urbà.

- **Lleure:** No admetre escalada. Desequipar. No admetre accés gossos a la plana
- **Vegetació plana basal:** desforestar.
- Límit XN2000
- Tanca fusta
- Camí accessible

Espècies escasses d'espais oberts que se'n beneficiaran

Moltes gràcies a tots!

I especialment a F. Xavier Santaufemia, Marc Noguera, Xavier Aute, Vittorio Pedrocchi, Rodrigo del Amo, Josep Calaf, Santi Llacuna, Daniel Pons, Jordi Flores i Jaume Puig del Gremi d'Àrids